



คู่มืออาจารย์ประจำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชธานี

คณะวิศวกรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

คำนำ

คู่มืออาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2553 นี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของคณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ และการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่างๆ รวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์และจรรยาบรรณวิชาชีพวิศวกร โดยคณะฯได้อ้างอิงแนวทางจาก คู่มือจรรยาบรรณอาจารย์และแนวทางปฏิบัติ ของมหาวิทยาลัยราชธานี ซึ่งประกาศใช้ พ.ศ.2551 โดยในฉบับนี้มีการปรับปรุงในส่วนเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

คณะผู้จัดทำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากคณาจารย์ทุกท่านในการนำคู่มือนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตาม คู่มือเล่มนี้ยังอาจมีข้อบกพร่องบ้าง ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ และยินดีพร้อมรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงต่อไป

คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชธานี

สารบัญ

1. อาจารย์ประจำ.....	4
1. ตำแหน่ง	4
2. หน้าที่และความรับผิดชอบ.....	4
3. ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามตำแหน่ง	4
4. การกำหนดภาระงานของอาจารย์ประจำ	5
2. อาจารย์ที่ปรึกษา	6
1. จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา.....	6
2. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา.....	6
3. เครื่องมือสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	9
4. เทคนิคในการให้คำปรึกษา	9
5. ปัญหาบางประการที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรทราบ	10
3. จรรยาบรรณอาจารย์และแนวทางปฏิบัติ	11
1. จรรยาบรรณอาจารย์.....	11
2. จรรยาบรรณอาจารย์ที่ปรึกษา	12
3. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอาจารย์	13
4. แนวทางการกำกับและประเมินผล	13
5. แนวทางในการดำเนินการกับผู้ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของอาจารย์	13
6. จรรยาบรรณนักวิจัย	17
4. หลักธรรมาภิบาล	18

1. อาจารย์ประจำ

1. ตำแหน่ง ในสายงานนี้มีชื่อดังนี้

1. อาจารย์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
3. รองศาสตราจารย์
4. ศาสตราจารย์

2. หน้าที่และความรับผิดชอบ

- ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การอบรม
- วิจัยค้นคว้าในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง
- ศึกษาและพัฒนาความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง
- ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษา
- ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
- ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามตำแหน่ง

1. **อาจารย์** สอนวิชาการหรือวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาทางด้านวิชาการและกิจกรรมนักศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง
2. **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์** สอนวิชาการหรือวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ควบคุม และตรวจสอบ การวิจัยค้นคว้า อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาทางด้านวิชาการและกิจกรรมนักศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง
3. **ศาสตราจารย์** สอนวิชาการหรือวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ควบคุมและตรวจสอบการวิจัยค้นคว้าอันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาทางด้านวิชาการและกิจกรรมนักศึกษา ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการแก่คณาจารย์ ค้นคว้าและวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ *หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหาร, สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2542.

4. การกำหนดภาระงานของอาจารย์ประจำ

ภาระงานของอาจารย์จะต้องสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นการปฏิบัติงานของอาจารย์ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการสอน : มีแนวปฏิบัติดังนี้

1.1 เตรียมการสอน

- ศึกษาค้นคว้า
- จัดทำ Course Syllabus
- จัดทำเอกสาร (เอกสารประกอบการสอน / เอกสารคำสอน / ตำรา)
- จัดทำสื่อการสอน

1.2 การสอน

- แสวงหาเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาวิชา

1.3 ตรวจงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำ และแจ้งผลกลับให้นักศึกษาทราบ

1.4 วัดผลและประเมินผล (วัดผลย่อย วัดผลกลางภาค วัดผลปลายภาค)

1.5 เพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองตามสาขาวิชาที่สอน

หมายเหตุ อาจารย์ประจำ 1 คน ควรสอนทั้งภาคปกติและภาคค่ำไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และไม่ควรเกิน 3 รายวิชาต่อภาคการศึกษา ทั้งภาคปกติและภาคค่ำ

2. ด้านวิจัย : แนวทางปฏิบัติ

2.1 ศึกษาค้นคว้าเพื่อเตรียมหัวข้อวิจัย

2.2 เขียนโครงการวิจัยเตรียมไว้เพื่อพร้อมเสนอ

2.3 เสนอโครงการวิจัยตามแหล่งเงินทุนต่าง ๆ

2.4 ดำเนินการวิจัยเมื่อได้รับอนุมัติ

2.5 เผยแพร่ผลงานวิจัย

3. ด้านบริการวิชาการแก่สังคม : ทำได้หลายรูปแบบ เช่น

3.1 เขียนบทความทางวิชาการออกเผยแพร่

3.2 ให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่ชุมชนตามคำร้องขอ

3.3 เป็นวิทยากร

3.4 จัดทำโครงการบริการวิชาการ

ฯลฯ

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม : แนวทางปฏิบัติ

4.1 ประพฤติปฏิบัติตน ให้อยู่ในศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

4.2 ปฏิบัติตนและยึดมั่นในจรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัย

4.3 ดำเนินการทางวิชาการ เกี่ยวกับงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5. ปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

- ###### 5.1 งานที่คณะมอบหมาย และ / หรือ เห็นชอบ ได้แก่ การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา งานในคณะที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

- 5.2 งานที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย และ / หรือ เห็นชอบ ได้แก่ ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยให้ดำรงตำแหน่งหรือทำงานพิเศษอื่น ๆ ด้านบริหาร นอกเหนือจากภาระงานสอน

2. อาจารย์ที่ปรึกษา

1. จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา

1. เพื่อให้คำแนะนำทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร ลักษณะรายวิชา วิธีการเลือก รายวิชา การลงทะเบียน วิธีการเรียน และการวัดผล ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถ ศึกษาได้ตรงกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตน
2. เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องราวของระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งหมดของคณะและของมหาวิทยาลัย
3. เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริการ และสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยและคณะ จัดให้แก่นักศึกษา
4. เพื่อให้เป็นที่พึ่งของนักศึกษาสำหรับรับฟังปัญหาและช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถ แก้ปัญหา ทั้งที่เป็นปัญหาทางการเรียนและปัญหาส่วนตัวได้
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจต่อกันระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับอาจารย์ และนักศึกษากับมหาวิทยาลัย

2. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1 บทบาทที่มีต่อมหาวิทยาลัย

1. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา โดยทำหน้าที่ เป็นสื่อกลางในการประสานงาน
2. รับนโยบายด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านกิจการนักศึกษา ไปปฏิบัติเพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมของมหาวิทยาลัย
3. เป็นผู้ให้ข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การเรียนการสอน และปัญหา ต่างๆ ของนักศึกษาแก่ผู้บริหารและนักวิชาการของมหาวิทยาลัย และข้อเสนอเพื่อ การปรับปรุงแก้ไขในเรื่องดังกล่าวด้วย

2.2 บทบาทที่มีต่อนักศึกษา

1. ให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการ เช่น แผนการเรียน การเลือกวิชาเรียน การ ลงทะเบียนเรียน การเขียนรายงาน การเขียนเค้าโครงปริญญานิพนธ์
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบของทางมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาได้รู้ เพื่อที่จะปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการที่นักศึกษาจะพึงได้รับ เช่นทุนการศึกษา การ รักษาพยาบาล งานพิเศษเพื่อหารายได้ช่วยเหลือตนเอง
4. ให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาที่มีปัญหาส่วนตัว เพื่อการแก้ปัญหาและช่วยนักศึกษา ให้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านสังคม บุคลิกภาพ

5. จัดรวบรวมข้อมูลนักศึกษาที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล เช่น ประวัติส่วนตัว การลงทะเบียนเรียน การติดตามผลการเรียนนักศึกษา การช่วยแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ ของนักศึกษา ปัญหาที่พบบ่อยเกี่ยวกับนักศึกษา พฤติกรรมเบี่ยงเบนเฉพาะราย
6. ปฏิบัติงานอันเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมหาวิทยาลัย มอบหมาย เช่น การคัดเลือกนักศึกษาเพื่อรับทุนประเภทต่างๆ การคัดเลือก นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การคัดเลือกตัวแทนนักศึกษาปฏิบัติ เฉพาะกิจ

2.3 หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ

1. ให้การแนะแนวทางให้นักศึกษาเลือกวิชาเรียนให้ครบและตรงตามหลักสูตร แนะนำให้เรียนตามแผนการเรียนของแต่ละสาขาวิชาเอก วิธีการเรียน วิธีการลงทะเบียน และการแจ้งจบ เป็นต้น
2. ศึกษาหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน ตารางสอนประจำปี แผนการเรียนในแต่ละสาขา/วิชาเอก ของนักศึกษาในกลุ่มที่อยู่ในความดูแล
3. ให้การทักท้วงการลงทะเบียนเรียนบางวิชาของนักศึกษา เมื่อพิจารณาเห็นว่า การลงทะเบียนเรียนวิชานั้นๆ ไม่เหมาะสม
4. ให้การปรึกษาแนะนำหรือตักเตือนเมื่อผลการเรียนของนักศึกษาต่ำลง
5. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดค่าคะแนนระดับเฉลี่ยของนักศึกษา
6. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าหรือ พัฒนาการของสาขาวิชาเอกแก่กลุ่มนักศึกษาที่ ตนดูแลรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ
7. ชี้แหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน
8. จัดเวลา/สถานที่ เพื่อการนัดหมายให้นักศึกษามาพบเพื่อขอคำปรึกษา คำแนะนำ อย่างชัดเจนแล้วประกาศให้นักศึกษาทราบทั่วกัน และนัดพบนักศึกษาเป็น รายบุคคล และเป็นกลุ่มอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 – 3 ครั้ง
9. ลงชื่ออนุมัติการลงทะเบียนเรียน การเพิ่ม – ลดรายวิชา การรักษาสภาพ การเสนอ คำโครงการปริญญานิพนธ์ การสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ เป็นต้น
10. เสนอความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อคณะ/มหาวิทยาลัย กรณีนักศึกษามีปัญหาเรื่องเรียนและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
11. ปฏิบัติงานอันเกี่ยวข้องกับนักศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มอบหมาย

2.4 หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

1. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการบริการ เวลาในการวิจัย ธรรมชาติของงานวิจัยใน สาขาที่นักศึกษาเลือกทำการวิจัย แนวคิดในการเลือกหัวข้อวิจัย การวางแผนทำการ วิจัย แหล่งค้นคว้าหาวรรณกรรม และเทคนิคใหม่ๆ ในการทำวิจัย
2. ชี้แนะจุดด้อยของนักศึกษาที่ต้องปรับปรุงและวิธีแก้ไขในการทำวิจัย
3. ติดตามผลการทำวิจัยของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด และกระตุ้นให้นักศึกษาทำงาน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกัน

4. ประเมินผลการทำงานของนักศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนด
5. เป็นกรรมการควบคุม/วิชาการทำปริญญานิพนธ์ของนักศึกษา และควบคุมโครงการของนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติ
6. เป็นกรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์
7. ให้ความเห็นการเสนอปริญญานิพนธ์ และประกันว่างานวิจัยด้านปริญญานิพนธ์ได้มาตรฐาน เหมาะกับระดับการศึกษา สมควรให้สอบปากเปล่าได้

2.5 หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านบริการและพัฒนานักศึกษา

1. ให้การแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับและบริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยและชุมชน
2. ให้การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาสุขภาพอนามัย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
3. ให้การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหาการปรับตัวในสังคม และปัญหาการคบเพื่อน
4. ให้การปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติและจริยธรรม
5. ให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ได้แก่ การให้ข้อมูลในแง่มุมต่างๆ เช่น ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมของงาน ตลาดแรงงาน ตลอดจนจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่
6. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

2.6 หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านอื่นๆ

1. พิจารณาคำร้องต่างๆ ของนักศึกษาและดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบ
2. ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายทะเบียน เพื่อช่วยเหลือและเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาเอง
3. เก็บข้อมูลรายละเอียดของนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
4. สร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดีระหว่าง นักศึกษา อาจารย์ คณะ และมหาวิทยาลัย
5. ให้การรับรองนักศึกษาเมื่อนักศึกษาต้องการนำไปแสดงแก่ผู้อื่น
6. ป้อนข้อมูลย้อนกลับ (feedback) มายังผู้บริหารและคณะกรรมการ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของนักศึกษา
7. ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา และหน้าที่ของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
8. ในกรณีที่นักศึกษาแต่งกายไม่เรียบร้อย หรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาต้องตักเตือน

3. เครื่องมือสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

เครื่องมือ ได้แก่

- คู่มือนักศึกษา
- หลักสูตรของคณะ ฯ สาขาวิชา
- คู่มืออาจารย์
- เอกสารอื่นๆ ที่จำเป็น

ข้อมูล ได้แก่

- ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับบริการที่มหาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษา
- ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและชุมชนที่มหาวิทยาลัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ในสาขาที่อาจารย์สอน
- ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา
- ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษาของนักศึกษา

4. เทคนิคในการให้คำปรึกษา

เทคนิคในการสร้างสัมพันธภาพ มีดังต่อไปนี้

- สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร อบอุ่น ยิ้มแย้มแจ่มใส
- เปิดเผยไม่มีลัทธิลบลมคมใน
- มีความสนใจ มีความเมตตากรุณา
- มีความจริงใจและปฏิบัติตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลาย
- ยอมรับทั้งคุณค่าและความแตกต่างของบุคคล
- พยายามทำความเข้าใจทั้งความรู้สึก ปัญหาและความต้องการของนักศึกษา
- ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาอย่างจริงจังและจริงใจ

การให้คำแนะนำและการปรึกษา

- **การให้คำแนะนำ (Advising)** เป็นวิธีที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษามากที่สุด สิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำนักศึกษามักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ กฎ ระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่ใช้กันอยู่เป็นประจำ เช่น การลงทะเบียนเรียน การเพิ่ม-ลดวิชาเรียน หรือปัญหาเล็กน้อยที่อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์มากกว่า นักศึกษาอาจให้คำแนะนำ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ การให้คำแนะนำไม่เหมาะสมกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์อย่างรุนแรง ปัญหาบุคลิกภาพ หรือปัญหาที่ต้องตัดสินใจเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกสาขาวิชาเอก เป็นต้น
- **การปรึกษา (Counseling)** เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อม และปัญหาที่เผชิญอยู่ และสามารถทำความเข้าใจดังกล่าว มา แก่ปัญหาหรือตัดสินใจเลือกเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเองและเพื่อ การปรับตัวที่ดีในอนาคต

เทคนิคในการปรึกษา

- **การฟัง (Listening)** เป็นการฟังที่แสดงความสนใจต่อนักศึกษา เป็นการตั้งใจฟังด้วยหูต่อคำพูด และใช้สายตาสังเกตท่าทางและพฤติกรรม เพื่อให้ทราบว่าจะอะไรเกิดขึ้นแก่นักศึกษา เทคนิคในการฟัง ประกอบด้วย การใส่ใจ การประสานสายตา การวางท่าทางอย่างสบาย การใช้มือประกอบคำพูด ที่แสดงถึงความสนใจต่อนักศึกษา ในการฟัง บางครั้งอาจารย์ที่ปรึกษาอาจสะท้อนข้อความ หรือตีความให้กระจ่างชัด หรือถามคำถามเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษา
- **การนำ (Leading)** เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษา ซึ่งบางครั้งไม่กล้าพูด ได้พูดออกมา การนำจึงเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาสำรวจ หรือแสดงออกถึงความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมของตน การสะท้อนกลับ (Reflecting) เป็นการช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง คือ เข้าใจความรู้สึก ประสบการณ์ หรือปัญหาได้ถูกต้อง
- **การสรุป (Summarization)** คือ การที่อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมความคิดและความรู้สึกที่สำคัญๆ ที่นักศึกษาแสดงออก การสรุปจึงเป็นการให้นักศึกษาได้สำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- **การให้ข้อมูล (Information)** เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น ข้อมูลที่จำเป็นในการปรึกษา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสังคม ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจหรือเห็นแนวทางในการแก้ปัญหา
- **การให้กำลังใจ (Encouragement)** เมื่อมีปัญหา นักศึกษาส่วนใหญ่ที่มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา มักมีความรู้สึกท้อแท้ ขาดความมั่นใจ อาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรช่วยกระตุ้นให้กำลังใจ ให้นักศึกษากล้าสู้ปัญหา เกิดความมั่นใจและพร้อมที่จะแก้ปัญหา
- **การเสนอแนะ (Suggestion)** ในบางกรณีอาจารย์ที่ปรึกษาอาจเสนอความคิดเห็นที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาให้แก่นักศึกษา การเสนอแนะดังกล่าวควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้เหตุผลของตนเองให้มาก เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

5. ปัญหาบางประการที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรทราบ

- นักศึกษาไม่ทราบ ไม่เข้าใจกระบวนการบริหารของมหาวิทยาลัย
- การลงทะเบียนเรียน
- จำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน
- การขอลาพักการเรียน
- บุรพวิชา
- การเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต
- การเพิ่ม – ลด หรือถอนรายวิชา
- ระดับคะแนนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยแต่ละระดับการศึกษา
- ผลการเรียน I
- การคิดค่าระดับชั้นเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยสะสม การพัฒนาการเป็นนักศึกษา การนับภาคเรียนของการเป็นนักศึกษาสภาพรอพินิจ
- การเรียนซ้ำ หรือเรียนแทน

- การทุจริตในการสอบ
- การสอบประมวลความรู้
- การเสนอเค้าโครงปริญญานิพนธ์ และการแก้ไข
- การแจ้งจบหลักสูตรและการขอรับปริญญา

3. จรรยาบรรณอาจารย์และแนวทางปฏิบัติ

การกำหนดจรรยาบรรณอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ อ้างถึงคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในตัวเองชี้ตามเกณฑ์ สกอ. และคู่มือจรรยาบรรณอาจารย์และแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัยราชธานี พ.ศ.2551 กำหนดจรรยาบรรณอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชธานี

1. จรรยาบรรณอาจารย์

หมายถึง ประมวลความประพฤติที่อาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนพึงปฏิบัติเพื่อรักษา ส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยอาจใช้กรอบแนวทางตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องมาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา โดยต้องยึดมั่นในหลักการ ๖ ประการ คือ

- 1) ยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง
- 2) ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ
- 3) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- 4) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- 5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 6) ไม่ใช้อำนาจครอบงำผิดทำนองคลองธรรมต่อนักศึกษาและต้องครอบคลุมจรรยาบรรณ

10 ประการ คือ

- (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- (3) จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน
- (4) จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน
- (5) จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา
- (6) จรรยาบรรณต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
- (7) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน
- (8) จรรยาบรรณต่อนักศึกษาและผู้รับบริการ
- (9) จรรยาบรรณต่อประชาชน และ
- (10) จรรยาบรรณต่อสังคม

อ้างอิงคู่มือจรรยาบรรณอาจารย์และแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัยราชธานี พ.ศ.2551
กำหนดจรรยาบรรณอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชธานี ดังต่อไปนี้

- 1) **ข้อที่ต้องปฏิบัติ** : อาจารย์ต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
- 2) **ข้อที่ต้องปฏิบัติ** : อาจารย์ต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 3) **ข้อที่ต้องปฏิบัติ** : อาจารย์ต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
- 4) **ข้อห้าม** : อาจารย์ต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์
- 5) **ข้อห้าม** : อาจารย์ต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์แก่ตนโดยมิชอบ
- 6) **ข้อที่ควรปฏิบัติและประพฤติดของอาจารย์** : อาจารย์ย่อมพัฒนาตนทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- 7) **ข้อที่ควรปฏิบัติและประพฤติดของอาจารย์** : อาจารย์พึงเป็นนักวิจัยที่มีจริยธรรม และพัฒนางานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อศาสตร์และสังคมโดยรวม
- 8) **ข้อที่ควรปฏิบัติและประพฤติดของอาจารย์** : อาจารย์พึงให้บริการวิชาการด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ
- 9) **ข้อที่ควรปฏิบัติและประพฤติดของอาจารย์** : อาจารย์พึงประพฤติ ปฏิบัติ เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย
- 10) **ข้อที่ควรปฏิบัติ** : อาจารย์พึงช่วยเหลือเกื้อกูลอาจารย์และชุมชนในทางสร้างสรรค์

2. จรรยาบรรณอาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีหน้าที่ให้การปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลืออบรมนักศึกษา จึงจำเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

- 1) อาจารย์ที่ปรึกษาต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ ผลดี ผลเสียที่จะเกิดแก่นักศึกษา ไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักศึกษาโดยไม่เป็นธรรม และเพิกเฉยหรือบ่ายเบี่ยงในกรณีที่สามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้
- 2) อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องรักษาความลับเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา กรณีที่จำเป็นต้องนำเรื่องปรึกษากับเพื่อนร่วมงาน ควรปกปิดหลักฐานการแสดงตัวของนักศึกษา
- 3) อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องพยายามช่วยเหลือนักศึกษาจนสุดความสามารถ หากนักศึกษามีปัญหาเกินความสามารถที่จะช่วยได้ ควรส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน/สาขา เช่น นักแนะแนว แพทย์ จิตแพทย์ นักกฎหมาย เป็นต้น เพื่อให้ช่วยเหลือโดยถูกต้องรวดเร็ว

- 4) อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันใดให้นักศึกษาฟังในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือสถาบันนั้น ๆ
- 5) อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ทำให้เกิดความศรัทธาเชื่อมั่นต่อมวลนักศึกษา

3. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอาจารย์

คณะบรรจุเป็นวาระแจ้งเพื่อทราบในการประชุมคณะต้นปีการศึกษา

4. แนวทางการกำกับและประเมินผล

- 1) มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลตามจรรยาบรรณอาจารย์ โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผนเป็นประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาศึกษาการมนุษย์เป็นกรรมการและเลขานุการ
- 2) คณะกรรมการประจำคณะ ทำหน้าที่กำกับ ติดตามการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของคณาจารย์ในคณะ
- 3) คณบดีทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของคณาจารย์ในคณะ และรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลตามจรรยาบรรณอาจารย์

5. แนวทางในการดำเนินการกับผู้ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของอาจารย์

คณบดีทำการประเมินผลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของคณาจารย์ในคณะ และรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลตามจรรยาบรรณอาจารย์

กรณีมีผู้ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มีวิธีดำเนินการโดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณวิชาชีพของอาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของอาจารย์ แล้วทำการตักเตือน หากพบผู้นั้นยังคงไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ ผู้นั้นจะต้องได้รับบทลงโทษ โดยคณบดีเสนอสภาอาจารย์เพื่อพิจารณาบทลงโทษดังต่อไปนี้

1. ภาคทัณฑ์
2. ตัดเงินเดือน
3. ลดขั้นเงินเดือน
4. ปลดออก
5. ไล่ออก

4. จรรยาบรรณวิศวกร ของสมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

จรรยาบรรณ ข้อ 1 “วิศวกรต้องรับผิดชอบและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อสวัสดิภาพ สุขภาพ ความปลอดภัยของสาธารณชน และสิ่งแวดล้อม”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) หลีกเลี่ยงไม่รับงานที่จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม และความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ของผู้ว่าจ้างกับผลประโยชน์ของสาธารณชน

- (2) ทำงานให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมที่เป็นที่ยอมรับโดยให้ระมัดระวังในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยของชีวิต และสุขภาพของคนงาน และสาธารณชน รวมถึงทรัพย์สินซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน
- (3) พยายามป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่สาธารณชน โดยการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงสถานการณ์อันอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่สาธารณชนขึ้นได้
- (4) ขจัดการเผยแพร่ข่าวสารอันเป็นเท็จ หรือข่าวสารที่ขยายเกินความจริง หรือไม่ยุติธรรม
- (5) มีส่วนร่วมในการอภิปรายในที่สาธารณะ เกี่ยวกับเรื่องทางวิศวกรรมในขอบเขตที่ตนเชี่ยวชาญ ทั้งนี้โดยพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำเช่นนี้จะเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของสาธารณชน

จรรยาบรรณ ข้อ 2 “วิศวกรต้องให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นตามหลักวิชาการตามที่ตนทราบอย่างถ่องแท้แก่สาธารณชนด้วยความสัตย์จริง”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) แลงถึงความคิดเห็นทางวิศวกรรมต่อสาธารณชน เฉพาะเมื่อตนได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ถลงนั้นอย่างถ่องแท้แล้ว
- (2) ผู้ที่เป็นพยานในศาลต้องให้ถ้อยคำต่อศาลด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และเฉพาะที่ได้รู้ชัดแจ้งเท่านั้น แต่จรรยาบรรณข้อนี้ไม่ได้ห้ามการตอบข้อซักถามที่ต้องใช้การคาดคะเนและพินิจพิจารณาโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์ของตนเอง และความรู้ที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง
- (3) เปิดเผยถึงผลประโยชน์ใดๆ ที่ตนเกี่ยวข้อง ที่อาจจะมีผลกระทบต่อดุลยพินิจของตนในเรื่องทางเทคนิคที่ตนกำลังถลง หรือประจักษ์พยานอยู่

จรรยาบรรณ ข้อ 3 “วิศวกรต้องดำรงและส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต เกียรติยศ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพวิศวกรรม”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) ปฏิบัติงานที่ได้รับทำ อย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการของวิชาชีพ โดยเคร่งครัด
- (2) ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช้วิชาชีพในทางที่ผิดกฎหมาย
- (3) หลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่จะนำความเสื่อมเสียมาสู่วิชาชีพวิศวกรรม
- (4) ไม่โฆษณาผลงานของตนเองในลักษณะที่เป็นการโอ้อวด
- (5) ไม่พัวพันเกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือประกอบการใดๆ ซึ่งตนรู้ว่าเป็นการหลอกลวงหรือไม่สุจริต
- (6) ไม่อาศัยการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อปกปิดการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณ
- (7) ไม่ประกอบวิชาชีพร่วมกับวิศวกรที่ปฏิบัติตนผิดจรรยาบรรณ และต้องรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อพบว่ามิวิศวกรกระทำผิดจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ ข้อ 4 “วิศวกรต้องปฏิบัติงานเฉพาะที่ตนมีความรู้ความสามารถเท่านั้น”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) ไม่ประกอบอาชีพวิศวกรรมเกินความรู้ความสามารถที่ตนเองจะทำได้

- (2) ในกรณีที่งานที่ได้รับมอบหมายมานั้น ต้องการความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์อย่างอื่น นอกเหนือจากที่ตนเชี่ยวชาญ วิศวกรต้องแจ้งให้ผู้ว่าจ้าง หรือลูกค้าของตนทราบอย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งแนะนำให้รู้จักผู้ที่เหมาะสมกับงานนั้น

จรรยาบรรณ ข้อ 5 “วิศวกรต้องสร้างชื่อเสียงในวิชาชีพจากคุณค่าของงาน และต้องไม่แข่งขันกันอย่างไม่ยุติธรรม”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) ไม่ใช่ข้อได้เปรียบหรือตำแหน่งอันมีอภิสิทธิ์ ไปแย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมคนอื่น ๆ
- (2) ไม่แอบอ้างผลงานของวิศวกรผู้อื่นมาเป็นของตน โดยยึดหลักไว้เสมอว่างานใดที่วิศวกรผู้ใดผู้หนึ่งทำไว้จะต้องให้เกียรติถือว่าเป็นผลงานของวิศวกรผู้นั้น
- (3) ไม่กระทำการใดๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง ความก้าวหน้า หรือการปฏิบัติวิชาชีพของวิศวกรอื่น
- (4) ไม่ปลอมแปลงและไม่ให้ข้อมูลที่ผิดพลาดเกี่ยวกับคุณสมบัติ ประสบการณ์ หรือภาระการรับผิดชอบที่ผ่านมาของตน
- (5) ไม่รับทำงานหรือตรวจสอบงานขึ้นเดียวกันกับผู้ประกอบอาชีพวิศวกรรมคนอื่นทำอยู่แล้ว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือได้แจ้งให้ผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว
- (6) ไม่รบกวนงานของวิศวกรอื่น เมื่อทราบว่างานนั้นมีวิศวกรอื่นทำงานนั้นอยู่แล้ว ยกเว้นเมื่อผู้ว่าจ้างได้บอกเลิกการจ้างกับวิศวกรผู้นั้นเป็นลายลักษณ์อักษรเรียบร้อยแล้ว
- (7) ไม่แข่งขันกับวิศวกรอื่นด้วยการตัดราคาค่าจ้างของตนให้ต่ำกว่า โดยเฉพาะเมื่อทราบอัตราค่าจ้างของผู้อื่นแล้ว
- (8) ไม่ใช้อิทธิพลใดๆ ในการแข่งขันกับวิศวกรอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งงานนั้น
- (9) ไม่เสนอสิ่งตอบแทนใดๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ได้งานมาทำ
- (10) ไม่วิพากษ์วิจารณ์งานของวิศวกรอื่นต่อสาธารณะ เว้นแต่จะเป็นการปฏิบัติหน้าที่
- (11) พึงรับงานจากผู้ว่าจ้าง หรือลูกค้า โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพเป็นสำคัญ

จรรยาบรรณ ข้อ 6 “วิศวกรต้องรับผิดชอบต่องานและผลงานในวิชาชีพของตน”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) คำนึงอยู่เสมอว่างานทุกอย่างที่ทำไปนั้น ตนต้องรับผิดชอบต่ออายุการใช้งานตามวัตถุประสงค์การใช้งานเดิม
- (2) คำนึงอยู่เสมอว่าผลงานที่ตนจะต้องรับผิดชอบนั้น อาจจะได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และสิ่งที่คาดไม่ถึงในอนาคต
- (3) ติดตามผลงานจากการออกแบบ หรือการให้คำปรึกษาของตน ตลอดระยะเวลาที่ผลงานนั้นยังมีการใช้งานอยู่ หากทราบว่ามีข้อบกพร่องใดๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ว่าจ้าง หรือลูกค้า หรือแก่สาธารณชน วิศวกรต้องเร่งรัดจัดการเพื่อให้มีการแก้ไข โดยไม่ต้องให้เจ้าของงานทักท้วงก่อน

จรรยาบรรณ ข้อ 7 “วิศวกรต้องใช้ความรู้และความชำนาญในงานวิชาชีพอย่างซื่อตรง เพื่อผลประโยชน์ของผู้ว่าจ้างหรือลูกค้า ซึ่งตนปฏิบัติงานให้เสมือนเป็นตัวแทนที่ซื่อตรงหรือเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) ซื่อตรงต่อผู้ว่าจ้างหรือลูกค้า เมื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่ตนเป็นตัวแทนหรือผู้ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลเหล่านั้น
- (2) แสดงสถานะของตนให้ผู้ว่าจ้างทราบก่อนที่จะรับดำเนินการ ในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้ตัดสินงานหรือสิ่งอื่นที่ตนอาจจะมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องอยู่ด้วย
- (3) รับผิดชอบในความเพียงพอทางเทคนิคของงานวิศวกรรม โดยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่ามีความเห็นเป็นอย่างอื่น
- (4) ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนรับทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง
- (5) ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นผู้รับเหมาหรือร่วมทุน ในการประกวดราคางานซึ่งตนเป็นวิศวกรผู้รับผิดชอบ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง
- (6) ไม่รับค่าตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งอื่นใด จากผู้ว่าจ้างหลายรายในการให้บริการงานชิ้นเดียวกัน นอกจากจะได้รับอนุญาตจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายแล้ว
- (7) ไม่เรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สิน ของกำนัล หรือผลประโยชน์ใดๆ สำหรับตนหรือพวกพ้องของตนจากผู้รับเหมา ตัวแทนของผู้รับเหมา ผู้ขายวัสดุอุปกรณ์ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนรับผิดชอบอยู่
- (8) แนะนำผู้ว่าจ้างของตนให้จ้างผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ว่าจ้างและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่
- (9) ต้องเสนอผลการศึกษาโครงการตามความเป็นจริงทุกประการ โดยไม่มีการบิดเบือนใดๆ
- (10) แจ้งให้ผู้ว่าจ้างของตนทราบทันทีถึงกิจกรรมใดๆ ซึ่งตนมีส่วนได้ส่วนเสียและอาจจะเป็นคู่แข่งหรือมีผลกระทบต่อกิจการของผู้ว่าจ้าง และต้องไม่ยอมให้ผลประโยชน์ของธุรกิจใดๆ มีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ตนทำอยู่

จรรยาบรรณ ข้อ 8 “วิศวกรพึงพัฒนาและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาชีพของตนตลอดเวลาที่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม และให้ความสำคัญในการช่วยเหลือส่งเสริมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ให้แก่วิศวกรในความดูแลของตนอย่างจริงจัง”

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณข้อนี้ วิศวกรต้อง

- (1) พัฒนาตนเองในด้านความรู้และความก้าวหน้าในวิชาชีพวิศวกรรม
- (2) เผยแพร่ความรู้วิชาชีพวิศวกรรม
- (3) ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมวิชาชีพวิศวกรรม โดยการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้และประสบการณ์กับวิศวกรอื่น
- (4) สนับสนุนให้ลูกจ้างหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในงานวิชาชีพของตนได้ศึกษาต่อ
- (5) สนับสนุนนิสิตนักศึกษา ในการเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาชีพวิศวกรรม

- (6) สนับสนุนโครงการและกิจการด้านวิศวกรรมขององค์กรวิชาชีพวิศวกรรม และสถาบันการศึกษาต่างๆ

6. จรรยาบรรณนักวิจัย

หมายถึง หลักเกณฑ์ควรประพฤติปฏิบัติของนักวิจัยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย ดังนี้

- (1) นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
- (2) นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัยตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด
- (3) นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย
- (4) นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
- (5) นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย
- (6) นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
- (7) นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
- (8) นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ

4. หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุม ดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและความถูกต้อง ชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่เหมาะสมจะนำมาปรับใช้มี ๑๐ องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติงานตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับหน่วยงานอื่น ที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนโดยการปฏิบัติงานจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
- 2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การบริหารการดำเนินงานตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีกรอบแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม
- 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง
- 4) หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวัง ของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ
- 5) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชัดเจนได้ เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้
- 6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการที่บุคลากร ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วม

การแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะ
หุ้นส่วนการพัฒนา

- 7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ
ทรัพยากรและการกิจบางส่วนกลางให้แก่หน่วยอื่น ๆ ดำเนินการแทนโดยมีอิสระตาม
สมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการ
ดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจในการให้บริการต่อ
ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพเพื่อ
ผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ
- 8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ
ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 9) หลักความเสมอภาค (Equity) คือ การได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่า
เทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ
อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ
และสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ
- 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) คือ การหาข้อตกลงทั่วไปภายใน
กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อ
หาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่
ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ ในประเด็นที่สำคัญ โดย
ฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่า เป็นความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์